

Claus Peymann vesz magának egy nadrágot, és eljön velem ebédelni

Bécsben

PEYMANN *miután a Graben egy luxusüzletében hat könnyű nyári nadrágot felpróbált a Zegna-cégtől, és végül a másodjára fölpróbáltat megvette, azt már nem is vetette le, és most az öreg nadrágjával a hóna alatt gyors, de nem meggondolatlan léptekkel halad a Szentháromság-szobor felé.*

Egy jól álló nadrág
boldogabbá teszi az embert mint bármi más
nem gondolja

ÉN

Természetesen

PEYMANN

Az egyik oldalon egy jól álló nadrág
a másikon a Harmadik Richárd a fejemben
ez már boldoggá tesz Bernhard

Sétáljunk egy kicsit Bernhard
elbűvölve az új nadrágtól

Próbálni próbálni próbálni Bernhard
hát ez az

ez természetesen kimerítő

A nadrággal úgy vagyunk mint a *Téli regével*
mint a *Leonce és Lénával* úgy vagyunk a nadrággal

A nadrágpróbálás természetesen kimerítő

a Shakespeare-próbálás is kimerítő

ha nadrágot próbálunk az éppúgy kimerítő

mintha Kleistet vagy Shakespeare-t próbálnánk

Ha egy jól álló nadrág van rajtunk

egy jól illő nadrág Bernhard

akkor az ugyanúgy boldogsággal tölt el

mintha egy jól működő Shakespeare-t

egy jól működő Kleistet hoznánk létre

egy jól működő Schillert Bernhard

lenéz az új nadrágjára, megáll

Az ülésnél is jól áll ez a nadrág

csinál egy úgynevezett ülőpróbát

Jó ugye

kitűnően áll

Ez egy jó bolt ugye

Ha az ember elmúlt negyven

akkor már csak első osztályú

nadrágokat szabad vennie

megint föláll

A nadrágvásárlás mindig egy tragédia

Nem tudom

mi félelmetesebb Shakespeare-t próbálni

vagy hat nadrágot fölpróbálni Bernhard

én nem tudom

Mindenesetre ez a város csábít a nadrágvásárlásra

Jól áll ez a nadrág ugye Bernhard

vagy nem

a kérdezéstől eltorzult arccal

vagy nem

ÉN

Ez a nadrág kitűnően áll

a Zegna-cég készíti a legjobb nadrágokat

Önnek jól áll az olasz szabás

Az ön alakjára nem való

az angol szabás

Az ön alakjára csak az olasz szabás való

PEYMANN

Úgy gondolja

ÉN

Természetesen

egy Zegna-nadrágban néz ki ön a legjobban

PEYMANN

Évekkel ezelőtt rongyos nadrágokban jártam

ÉN

Negyven alatt rongyos nadrágokban járt

télen mínusz huszonnégy fokban

egy kirojtosodott farmerban

hozzá egy úgynevezett cacao-mellény

amikor ön az *Iphigéniát* rendezte Stuttgartban

az *Iphigénia* után egyszer csak elegánsan kezdett el öltözni

Párizsban esett át a változáson

PEYMANN *boldog az új nadrággal*

Komolyan Bernhard

jól áll ez a nadrág

ÉN

A ruha teszi az embert Peymann

vegyem át az öreg nadrágját

PEYMANN

Nem

Ne

ÉN

Tudja mit

menjünk el a Zauberflötebe ebédelni

PEYMANN

A Zauberflötebe

ÉN

A Zauberflöteben

első osztályú a konyha és még olcsó is

PEYMANN

Mit szólna hozzá Bernhard

ÉN

Én mindig utáltam

a nadrágvásárlást

PEYMANN

Én is

ÉN

Én nadrágvásárlás közben

mindig fulladási rohamokat kaptam

Mert az ember nemcsak egy nadrágot

próbál föl

hanem mindig többet

én gyakran hetet-nyolcat is fölpróbáltam

És mindig féltem

hogy a próbaidő alatt agyvérzést kapok

PEYMANN

De nem kapott

Őn kitartó Bernhard

nem ismerek senkit aki kitartóbb lenne

Már tíz vagy tizenöt évvel ezelőtt

is azt mondta

hogy agyvérzést fog kapni

ÉN

A próbafülkék mindig túl szűkek

nincs bennük levegő

A nadrágpróbáló fülkékben

már sokan kaptak agyvérzést

kérdezze csak meg az eladókat

meg fogják erősíteni magának

Az emberek bemennek egy üzletbe

csak egy nadrágot akarnak fölpróbálni

de természetesen hetet-nyolcat is fölpróbálnak

és a végén agyvérzést kapnak

a legtöbb agyvérzés az áruházi próbafülkékben történik

PEYMANN

Mintha három nap és három éjjel

a *Téli regét* próbáltam volna

ÉN

Kérdezze csak meg a kardiológusokat

a nadrágpróbálás közbeni szívhalál

egyáltalán nem ritkaság

Ha a sírköveken

föl lenne tüntetve a halálok

akkor minden pillanatban olvashatnánk

mindegy hogy melyik temetőben

a halál oka nadrágpróba

Ha ön őszinte el fogja ismerni

a nadrágpróba jobban kimeríti

mint a színházi próba

egy színházi próba semmi ehhez képest

Az emberek bemennek egy boltba

csak egy nyári nadrágot akarnak venni

egy könnyű nyári nadrágot

ahogy mondják

és próbálnak és próbálnak

aztán agyvérzést kapnak

nadrágpróbálás közben

Vigyázni kell

csak egy könnyű nyári nadrágot akarunk fölpróbálni

és belehalunk

Érdekes módon a halál

a férfi próbafülkékben gyakoribb

mint a női próbafülkékben Peymann

A nők könnyen belebújnak a szoknyáikba

de a férfiaknak a legnagyobb erőfeszítésükbe kerül

Ugyanakkor az ilyen próbafülkékben

már kiváló ötletek jutottak az eszembe

Egyszer egy ilyen nadrágpróba közben

eszembe jutott egy regény ötlete

a regényt meg is írtam

Würzburgban érdekes módon

de természetesen

el is vettem és ki is dobtam

én több regényt dobtam ki mint amennyit publikáltam

nem is szólva más prózai írásokról

amelyeket megírtam és kidobtam

és nem jelentettem meg

Csak egy nadrágot próbálunk fel

és rögtön eszünkbe jut egy regény terve

vagy egy színpadi darab terve

Szörnyű ez a „színpadi darab” szó

már a „színpad” szó is
de a „darab” szó is
és aztán még a „színpadi darab”
Én gyűlölöm a „színház” szót is
és a „színész” szót mindennél jobban gyűlölöm
mindent ami a színházzal összefügg
ezt gyűlölöm a legjobban

patetikusan

gyűlölöm a színpadot
gyűlölöm a színészeket
gyűlölöm az egész színházi világot
PEYMANN

Ezt én nem tudnám elmondani

ÉN

Természetesen

hiszen ön színházi ember
ahogy mondani szokás
de én nem vagyok színházi ember

Szőröstül-bőröstül

Ön teljes szívéből

szereti a színházat

Ön bele van örülve a színházba

Én viszont utálok a színházat szőröstül-bőröstül

és megvetem mint semmi más

nincs semmi visszaszítóbbról

de ezért ki vagyok szolgáltatva neki

Gyűlölöm a színházat

és mindent ami a színházzal összefügg

és ki vagyok szolgáltatva neki szeretetből

gyűlöletből ki vagyok szolgáltatva neki

PEYMANN

A színház az én világom

ÉN

De nem az én világom

PEYMANN

A színház a szenvedélyem

csak a színház Bernhard

ÉN

Nálam épp fordítva van

én megvetem a színházat

vonz engem

mert megvetem

ön szereti a színészeket

én gyűlölöm őket

ön szereti a közönséget

én gyűlölöm

ön szereti a színpadot

én gyűlölöm
mindent amit ön szeret
azt én gyűlölöm
és mindent amit ön megvet
azt én szeretem
én mindent szeretek
amit ön megvet
PEYMANN
Szeretnék
egy jó marhalevest enni Bernhard
ha forróság van
akkor egy forró marhalevest szeretnék
Ausztria a legjobb marhaleves-ország
semmi sem jobb Ausztriában
mint a marhaleves
A világnak nincs olyan országa
ahol jobb marhalevest kapna Bernhard
ÉN
Ne vegyem át öntől mégis a régi nadrágot
PEYMANN
Hová gondol Bernhard
már nem lenne annyi erőm
hogy egyedül vigyem a régi nadrágomat
Mit gondol ön
végtére is én vagyok a Burgtheater-igazgató
több erőmnek kell lennie
mint amit egy régi nadrág cipelése megkövetel
gyors léptekkel halad a Kärntnerstrassén, az Opera irányába
A Burgtheater igazgatójának lenni
állandó erőpróbát jelent
Én nem félek Bernhard
a Burgtheater nehézsúly Bernhard
nehézsúly a Burgtheater
Hogy jut önnek eszébe
hogy még a régi nadrágomat sem tudom vinni
ha én vagyok a Burgtheater igazgatója
A Burgtheater igazgatója nap mint nap
az egész Burgtheatert cipeli Bernhard
képiesen szólva Bernhard képiesen
Képzelve el ezt magának
nap mint nap az egész Burgtheatert ahogy áll és fekszik Bernhard
ezt a színészekről és dramaturgokról
duzzadó Burgtheatert fölemelni már kora reggel
és a magasba emelni
és egyre magasabbra és magasabbra emelni
még egy kicsit magasabbra még egy kicsit magasabbra Bernhard
magasabbra mint az összes többi igazgató a maga színházát

A Burgtheater igazgatója
képzelve el ezt Bernhard
kora reggel fölébred és tudja
hogy a Burgtheatert kell a magasba emelnie
egyre magasabbra és magasabbra
A Burgtheater igazgatójának magasabbra kell emelnie a Burgtheatert
mint amilyen magasra a többi igazgató a maga színházát emeli
Ezek a nevetséges színpadok Németországban és Svájcban
és általában ezek a nevetséges európai színpadok
Én a Burgtheatert minden nap olyan magasra emelem
amilyen magasra egyetlen más igazgató sem emeli a maga színházát
ÉN

Akkor maga egy igazi erőművész lehet
PEYMANN

Mi az
ÉN

Az erőművész olyan ember
akinek nincs annyi ereje
mint amennyivel rendelkeznie kellene
de mindenki másnál erősebbnek mutatja magát
PEYMANN

Ez az erőművész
ÉN

Igen
PEYMANN

Ezek az osztrák fogalmak
szörnyen nevetségesek
Itt sok minden szinte minden
szörnyen nevetséges
Én arra jutottam
hogy itt szinte minden szörnyen nevetséges
Ausztria a legnevetségesebb komédia
amellyel eddigi életemben találkoztam
ÉN

Az osztrákok azt gondolják
hogy a hazájuk egy tragédia
miközben csak egy komédia
PEYMANN

Ausztria egy komédia
és *micsoda* komédia
egy hallatlan komédia
Mintha csak egy Shakespeare-utánezatot látnánk
tényleg gyakran az az érzésem
Ausztria egy shakespeare-i komédia
amelyet nem is kell megrendezni
már kész van
Az egyetlen kész grandiózus és nevetséges komédia

Ausztria
Gondoljunk csak a színészekre
ők már adottak
gondoljunk csak a színpadképre
ez már adott
Gondoljunk csak a színpadi zenére
ez már adott
Ausztria
minden idők legnevetsegebb komédiája
a világ egyetlen színdarabja sem tudja megközelíteni
Az osztrákok rendezték
minden idők legnevetsegebb komédiáját
ez a totális népi komédia
Egyetlen író sem tudta volna magát is beleértve Bernhard
így megírni ezt a komédiát
egyetlen rendező sem tudta volna magamat is beleértve
így megrendezni
és ez az Ausztria mint színpadkép
a valaha volt legpompásabb
Valószínűleg ez az Ausztria
az egyetlen totális világkomédia Bernhard
Ha színház
akkor Ausztria
ha színészek
akkor az osztrákok
ha színpadkép
akkor osztrák
Ezt az Ausztriát mint világkomédiát
ön kedves Bernhardom nem tudja felérni
és én sem tudom felérni
Mert ön valami ilyen hatalmasat ilyen egyszerit
ilyen fantasztikusát sohasem tudott volna megírni
én egy ilyen hatalmasat ilyen egyszerit
ilyen fantasztikusát sohasem tudtam volna megrendezni
és a mi kedves Karl-Ernst Hermannunk
egy ilyen hatalmasat ilyen egyszerit
ilyen fantasztikusát sohasem tudott volna megtervezni
ehhez képest mi színházi emberek nevetséges törpék vagyunk
maga egy költő-törpe Bernhard
én meg egy rendező-törpe
Hermann pedig egy színpad-építész törpe
ehhez az Ausztriához képest
Ha valaki engem kérdez
hogyan hol van a világ legjobb színháza
Akkor én mindig az válaszolom „Ausztria”
azt mondom „Ausztria”
és ha azt kérdezik „hol” Ausztriában

akkor én azt válaszolom „nem Ausztriában
Ausztria maga az”
Ha Ausztriába utazik mondom mindenkinek
ön a világ legeslegelső színházába jut
vegyen magának egy jó jegyet mondom mindenkinek
vegyen ki magának egy szobát az Imperialban vagy a Bristolban
a Sacherban vagy az Ambassadorban
és élvezze a világ legeslegtökéletesebb színházát
Mondom ezeknek az embereknek
akik természetesen meglepődnek rajtam
én azt gondoltam mondják
a legtökéletesebb színház ott van
ahol maga dolgozik Peymann
és maga mostantól kezdve a Burgtheaterben dolgozik
tehát a Burgtheater mostantól kezdve
a világ legeslegjobb színháza
Nem-nem mondom nem én vagyok
Ausztria az
Ausztria a világ legeslegjobb színháza
Ezzel meglepem az embereket Bernhard
ezzel elbizonytalanítom őket
az emberek azt hiszik
hogy megbolondultam
hogy örültt vagyok
Fölfedezik
hogy bolondt vagyok
amikor azt mondom Ausztria
a világ legeslegjobb színháza
Kedves Bernhardom
én egész életemben az embereket
az orruknál fogva vezettem
mint ahogy ön is egész életében
az orruknál fogva vezette őket
mint Burgtheater-igazgatónak éppen az a feladatomban
hogy az embereket az orruknál fogva vezessem
én megmutatom az embereknek a hosszú orrot
Az orruknál fogva vezetem őket
Burgtheater-igazgatóként nem is tehetek mást
mint az orruknál fogva vezetem őket
a hosszú orruknál fogva amit mutatok nekik
vezetem őket
A Burgtheater-igazgatónak természetesen egészen
másképp kell az orruknál fogva vezetni őket
ezt maga is tudja Bernhard
maga is másképp vezeti őket az orruknál fogva
Engem boldoggá tesz a gondolat
hogy mi ketten

maga mint író
és én mint Burgtheater-igazgató
az embereket az orruknál fogva vezetjük
mi más lenne egy Burgtheater-igazgató feladata
mint hogy az embereket az orruknál fogva vezesse
a Burgtheater-orruknál fogva
a hatalmas fölfújt Burgtheater-orruknál fogva
Írjon egy nagy darabot Bernhard
amelyben minden embert az orránál fogva vezet
egy ilyen darabot szeretnék látni öntől
amelyben másképp vezeti őket az orruknál fogva
üljön csak neki Bernhard
és írjon egy ilyen darabot
ez nagy színház lenne Bernhard
Sok ember sok disznóság sok örültség
sok büntett sok ízléstelenség sok aljasság
egy igazi Burgtheater-színház
egy igazi nagy zavarba ejtő komédia
Állítsa egyszer színpadra a magában rejlő *teljes* kíméletlenséget
a maga *teljes* világundorát
ne csak a *fél* világundorát hanem a *teljes* világundorát Bernhard
Egy ilyen darab
széttépné a Burgtheatert
egy igazi grandiózus világtréfa Bernhard
amely fölrobbantaná a Burgtheatert
amely egész Bécsset megrázkódtatná
Ön már tudja mire gondolok
ön tudja mit vártam mindig öntől
egy ilyen nagy világfelforgató dobást
egy nagy a világot az eresztékeiből kizökentő komédiát
egy ilyen komédia-szörnyűséget ugye érti
Írjon valamit
ami minden mást háttérbe szorít
vágja sarokba az egész világirodalmat
döngölje bele az egészszet a földbe
szedje össze magát és írjon egy lyukat a világ hasába
írjon egy igazi világszenzációt Bernhard
ÉN elkísértem Claus Peymann-t a Ringstrasséig és tovább a Kärtnerstrasséig, *anélkül, hogy
lépést tudtam volna tartani vele.*
Nem szeretné mégis
hogy vigyem a régi nadrágját
PEYMANN
Hová gondol Bernhard
ön elfelejti hogy az erőnlétem csúcspontján vagyok
hirtelen megállva
Maga nem is tudja Bernhard
milyen boldognak érzem magam az új nadrágban

egy új Burgtheater-igazgatóhoz
egy új nadrág illik
nem gondolja Bernhard nem gondolja
ÉN

Természetesen természetesen
PEYMANN

Milyen kár hogy az ember ilyen könnyen nem vehet
egy új fejet Bernhard
szívesen bemennék most magával egy boltba
és vennék magamnak egy új fejet
Egész életünkben
egy elviselt akarom mondani elhasznált fejjel járkálunk
egy ócska fejjel Bernhard
minden ember egy ócska fejjel járkál
Az összes fej amit látunk elhasznált fej
természetesen az én fejem is elhasznált fej
alig hogy van fejünk
már el is használtuk

A világon csak elhasznált fejek vannak
nagyyszerű dolog lenne Bernhard
ha most bemehetnénk egy boltba
és új fejeket vásárolhatnánk
és maga új fejet hordana
és én a maga régi fejét vinném a reklámszatyorban
és én is egy újat hordanék
és ön vinné az én régi fejemet a reklámszatyorban
Az új fejekkel a nyakunkon aztán
a Zauberschlöthebe mennénk ebédelni
és a régi fejek a reklámszatyorban lennének
De néha már az is elég
ha csak egy új nadrágot veszünk magunknak Bernhard
Nem kell annak mindjárt egy új fejnek lennie
Vagy egy új kalapot
és a régit egy reklámszatyorba tesszük
Ah Bernhard

Mennyit vártam magától mint drámaírótól
de még nem adtam föl a reményt
Sokszor mondom magamnak
éjszaka amikor fölébredek
majd egyszer még megírja a darabot
amire várok

Nem adtam föl a reményt Bernhard
sohasem adtam föl a reményt

PEYMANN *belép velem a Zauberschlöthebe, leülünk, és miután megnéztük az étlapot és va-*
lamit kikerestünk magunknak, körülnézünk az étteremben

Ki az ott

ÉN

A kancellárhelyettes

egy náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A mezőgazdasági miniszter

egy öreg náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A védelmi miniszter

egy náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A külügyminiszter

egy öreg náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A számvevőszék elnöke

egy öreg náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A legtekintélyesebb bécsi újság főszerkesztője

egy öreg náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A második legtekintélyesebb bécsi újság főszerkesztője

egy öreg náci

PEYMANN

És az ott

ÉN

A kulturális és kultuszminiszter

egy tökfej egy idióta

PEYMANN

És az ott

ÉN

Az a kancellár

egy tökfej

PEYMANN

És az

ÉN
Az az újonnan megválasztott köztársasági elnök
egy öreg náci
PEYMANN
És azok ott
ÉN
Mind náci
PEYMANN
És a többiek
ÉN
Tiszta tökfejek és nácik
PEYMANN
És a pincérnő
ÉN
Katolikus mindenkit ismer
és semmiről sem tud
PEYMANN
Hát akkor rendeljünk egy marhahúslevest
ÉN
Igen természetesen
PEYMANN
Mit ajánl nekem Bernhard
ÉN
Táfelspiccet
PEYMANN
Akkor együnk táfelspiccet
a pincérnőhöz
Egy marhahúslevest kérek májgombóccal
aztán táfelspiccet zsemletormával
és aztán jöhet a desszert
kérek egy bécsi túrós palacsintát öntettel
a szalvétát az inggallérjára helyezve
Pompás város ez Bernhard
pompás ország
Ausztria szenzációs hely Bernhard
kinyújtja a lábait mielőtt elkezdené enni a levest
és hirtelen boldogan felkiált
ÉN már semmin sem csodálkozom Bernhard
már semmin az égvilágon semmin
először lassan, aztán gyorsabban, majd nagyon gyorsan kanalazza a levesét

Függöny

WEISS JÁNOS fordítása